

Forældreinvolvering i børneuniverset

- Med forældresamarbejdet som afsæt

Haderslev

INDHOLD

- Side 2** Indledning
- Side 3** Proces for arbejdet med forældreinvolvering
- Side 4** Betydningen af forældreinvolvering
- Side 6** Arbejdsspørgsmål
- Side 8** Eksempler på forældreinvolvering
- Side 10** Litteratur og links

INDLEDNING

I Haderslev ønsker vi med dette inspirationsmateriale målrettet børneuniverserne at tydeliggøre betydningen af samarbejdet mellem forældre og professionelle. Samarbejdet med forældre i dagtilbud og skole er ikke nyt i Haderslev, men med et fokus på forældreinvolvering er det hensigten at etablere en kultur, hvor forældre og professionelle gensidigt samarbejder om at understøtte børnenes udvikling, læring og trivsel. På den måde danner det gode forældresamarbejde, som allerede foregår i dagtilbud og skoler i Haderslev grundlag for forældreinvolveringen.

I forældreinvolveringen i Haderslev spiller de professionelle i børneuniverset en vigtig rolle. Ansvar for at etablere et tæt og ligeværdigt samarbejde med forældrene ligger overvejende hos den professionelle, da denne står for at invitere forældrene indenfor. Det er vigtigt at forældrene får indsigt i, hvad de professionelle har fokus på i forhold til deres barn, hvad de derhjemme kan gøre for at skabe et udviklende miljø for barnet, samt at de professionelle er nysgerrige på forældrenes perspektiver og forældrenes viden om barnet. Gennem forældreinvolvering er det ambitionen at skabe en sammenhæng mellem barnets to livsverdener i dagtilbud eller skole og hjemme i forhold til barnets læring.

Inspirationsmaterialet henvender sig til de professionelle i børneuniverset og er udarbejdet af en arbejdsgruppe bestående af ansatte i børneuniverset og fra serviceområdet. Inspirationsmaterialet er et oplæg til, hvordan der i fremtiden skabes gode rammer for forældresamarbejde og -involvering i Haderslev og indeholder viden om, forskning i og praksis eksempler på forældresamarbejde og -involvering. Samtidig beskriver inspirationsmaterialet rammerne for og kravet om, hvordan vi fremtidigt skal arbejde med forældreinvolvering lokalt.

PROCES FOR ARBEJDET MED FORÆLDREINVOLVERING

Med forældreinvolvering stilles der krav til, at der udarbejdes en beskrivelse af, hvordan de enkelte dagtilbud og skoler konkret vil arbejde med at involvere forældrene. Beskrivelsen skal være en strategi for og et redskab til, hvordan det lokale arbejde med at involvere alle forældre i den lokale enhed skal foregå. Samtidig skal strategien afspejle en sammenhæng til resten af børneuniversets strategi (distriktsvist), for at sikre en tværgående sammenhæng. Det giver både mulighed for et lokalt islæt, der sikrer de enkelte dagtilbuds og skolars forskellighed, samtidig med at det sikrer et fælles sprog og involvering, så forældrene kan se en sammenhæng gennem barnets væren i børneuniverset. Med beskrivelsen forpligter personalegrupperne i børneuniverset sig til sammen, at arbejde med at følge de lokale og fælles aftalte retningslinjer for forældreinvolvering.

Beskrivelsen skal indeholde:

- ◆ Hvordan forældrene og de professionelle sammen skaber en fælles forståelse for betydningen af samarbejdet.
- ◆ Hvordan forældrene aktivt involveres i dagtilbuddet eller skolens arbejde med barnets udvikling, læring og trivsel.
- ◆ Hvordan der skabes en rød tråd i børneuniverset for forældrene i forhold til deres barns udvikling, læring og trivsel.

Forældreinvolveringen og rammerne herfor beskrives i sammenhæng med Haderslevreformen, der udgør et fælles børnesyn for alle professionelle i børneuniverset og de digitale evalueringsværktøjer, der er med til at understøtte samarbejdet, idet forældrene i højere grad vil blive inddraget gennem værktøjerne.

Proces:

- ◆ Lederen taler med personalet om inspirationsmaterialet og personalet og lederen udarbejder sammen et forslag til en beskrivelse af deres strategi.
- ◆ Beskrivelserne af strategien diskuteres på et distriktsledermøde – hvor der sikres sammenhæng og et fælles sprog på tværs af børneuniverset.
- ◆ Beskrivelsen af strategien sendes herefter til gennemlæsning hos personalegruppen og forelægges forældre-/skolebestyrelsen, der diskuterer og giver feedback på beskrivelsen.
- ◆ Beskrivelserne af strategien følges op i forbindelse med de kommende dialogiske tilsyn for dagtilbud og indgår som en del af den dialogiske evaluering for skoler. Derudover bliver det en fast del af forældre- og skolebestyrelsens årshjul. Processen for udarbejdelse af beskrivelsen påbegyndes 1. september 2017 og skal ligge færdig senest ultimo 2018.

BETYDNINGEN AF FORÆLDREINVOLVERING

Børn lærer hele tiden og hjemme er det betydningsfuldt, at forældrene støtter op om barnets læring; interesser, spørgsmål, eksperimenter og har viden om, hvad barnet er i gang med at øve sig i og lære.

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) peger på at forældre efterspørger vejledning i at skabe gode læringsmiljøer og præsenterer 6 potentialer for samarbejdet mellem forældre og daginstitutioner, som her løftes op til hele børneuniverset. De 6 potentialer handler om, at der er potentiale i at forældre får vejledning generelt, at der er tættere dialog med kortuddannede forældre, da kortuddannede forældre har et større ønske om vejledning og sammen med tosprogede forældre ser flere forbedringspotentialer i samarbejdet. Det er nødvendigt at de professionelle taler om rammerne for at vejlede forældre, da forældre, der oplever en højere grad af dialog end andre forældre, oplever at de professionelle er tilgængelige i det daglige. Samtidig er det vigtigt at forældre rent faktisk opfordres til at arbejde med deres barns læring derhjemme.¹

Undersøgelser viser at:

- ◆ I institutioner/skoler hvor forældresamarbejdet og relationerne er båret af ligeværdighed, gensidighed, åbenhed og dialog, og hvor begge parter fortæller, lytter og spørger ind til forældres perspektiv, vil forældre meget gerne have sparring af og med personalet.
- ◆ I institutioner/skoler, der lægger op til forældredeltagelse, - hvor forældresamarbejdet er velfungerede, og institutionen er præget af åbenhed og en positiv inkluderende ånd, vil forældre gerne deltage i institutionen/skolens liv og bidrage - både der og i hjemmet.
- ◆ I institutioner/skoler, hvor det er en del af disse institutioners/skolers kultur, at personalet inddrager forældrene, og forældrene bidrager, lykkes involveringen.
- ◆ I institutioner/skoler, der er kendetegnet ved en høj grad af information, kommunikation og dialog mellem personale og forældre omkring børnene og deres liv i institutionen/skolen og familierne, det pædagogiske arbejde og pædagogikken i institutionen/skolen, fremmes forældredeltagelsen.
- ◆ I institutioner/skoler, hvor personalet involverer forældrene, og giver muligheder for at de også kan bidrage, kan forældrene være med til at gøre en forskel for deres børn og for institutionen/skolen som helhed.²

For at forældreinvolveringen skal leve i dagtilbud og skoler i børneuniverset, er det altså vigtigt, at det er de professionelle i børneuniverset, der muliggør forældredeltagelsen og forældres rolle som aktive samarbejdspartnere.

UDVIDET FORÆLDRESAMARBEJDE OG PARTNERSKAB

Det daglige forældresamarbejde der allerede foregår i dagtilbud og skoler danner grundlag for et udvidet samarbejde og involvering. Med udvidet forældresamarbejde menes, at forældre aktivt inddrages og involveres i det pædagogiske arbejde fx gennem dialog, vejledning og sparring. Når forældre og professionelle udveksler og reflekterer over viden om barnet muliggøres en fælles forståelse for fremadrettede opmærksomheder i forhold til at støtte barnet bedst muligt i sin hverdag hjemme og i Børneuniverset.

¹ EVA: Forældresamarbejde om børns læring, 2016

² KL konference: Samarbejde med forældre om børns læring i dagtilbud og skole, april 2016

Den fælles forståelse skaber samtidig mulighed for sammenhæng i barnets liv, og at indsatser kan få større effekt. Der indgås herved et partnerskab mellem forældre og professionelle, der nødvendiggør at de professionelle kender til og undersøger forældrenes perspektiv gennem en ligeværdig dialog. Med et udvidet samarbejde og partnerskab kvalificeres samarbejdet mellem forældre og professionelle gennem et fokus på at bygge bro mellem de professionelles faglige tilgang og forældrenes unikke viden om barnet. Dette arbejde tager udgangspunkt i den enkelte families ressourcer og at alle forældre kan bidrage til det fælles ansvar for børns læring.³

Forældreinvolvering stiller således nogle konkrete forventninger til, at de professionelle har endnu mere fokus på at kommunikere og formidle, og har en dialogorienteret tilgang, sådan så forældrene mødes ligeværdigt og med blik for deres individuelle behov. Forældrene skal opnå forståelse for både forældrenes og de professionelles rolle i understøttelsen af barnets læring. Samtidig kræver arbejdet med at involvere forældrene at de professionelle er i stand til at leve sig ind i forældrenes situation og har blik for at se forældrenes ressourcer.

Dialogen er med til at sikre, at der er mange perspektiver på barnet og barnets handlinger, hvilket muliggør at forældrene får ideer til nye måder at handle på. Dialogen er og bliver en vigtig del af de professionelle tilgang til at involvere forældrene.

Udover forældreinvolveringen mellem de professionelle og forældrene spiller et godt fællesskab forældrene imellem positivt ind i forhold til børnenes trivsel.

ARBEJDSSPØRGSMÅL

Nedenstående er spørgsmål der kan bruges både i personalegruppen, når der diskuteres og findes frem til beskrivelsen af strategien for forældresamarbejde, og i forældre-/skolebestyrelsen, når de skal diskutere og give feedback på strategien:

- ◆ Hvordan gør vi som professionelle behovet for dialog til en del af vores faglighed?
- ◆ Hvordan fastholder og eftersøger vi forældrenes perspektiver i dagligdagens konkrete situationer?
- ◆ Hvordan samarbejder vi med/formidler/guider bedst forældrene?
- ◆ Hvordan skabes der tid og hvilke rammer skal der være i kommunikationen med forældrene?
- ◆ Hvordan sikrer vi, at vi inddrager alle forældre?
- ◆ Hvordan afstemmes forventninger mellem de professionelle og forældre for samarbejdet?
- ◆ Hvordan formidler/viser/synliggør vi bedst den professionelle rolle og faglighed til forældrene?
- ◆ Hvordan kan vi udvide samarbejdet med forældrene/de professionelle og øge involveringen?
- ◆ Hvordan bliver vi kloge på, hvad forældrene/de professionelle i dagtilbuddet/skolen synes er vigtigt i samarbejdet, omkring barnets udvikling, læring og trivsel?

- ◆ Hvad forventer vi af forældrene/de professionelle i samarbejdet om barnets og hele børnegruppens udvikling, læring og trivsel?
- ◆ Hvordan får forældrene/de professionelle viden om, hvad de professionelle forventer af dem i samarbejdet om barnets læring, trivsel og udvikling?
- ◆ Hvad er fælles for tilgangen til samarbejdet med forældrene på tværs af de kommunale tilbud?
- ◆ Hvordan ved dagtilbuddene og skolen, hvordan sundhedsplejen samarbejder med forældrene om børns udvikling, læring og trivsel?
- ◆ Hvordan kan sammenhæng i forældresamarbejdet på tværs af de kommunale tilbud understøttes digitalt?

EVA'S REFLEKSIONSSPØRGSMÅL TIL DIALOG MED FORÆLDRE KAN OGSÅ BRUGES:

- ◆ Hvordan kan kontakten og dialogen organiseres, så den understøtter børnenes læring, udvikling og trivsel?
- ◆ Hvordan organiserer vi forældresamarbejdet, så vi er åbne over for at lytte til forældrenes ønsker og ideer og bruger ønskerne i videreudviklingen af vores pædagogiske praksis?
- ◆ Hvordan kan vi kommunikere på alle tre niveauer i forældresamarbejdet (individuel, i forældregruppen og i forældre-/skolebestyrelsen)?
- ◆ Hvordan bruger vi digitale løsninger til at kommunikere med forældrene og samtidig sikre, at alle får den relevante information?
- ◆ Hvordan ønsker vi, at børnene oplever sammenhængen mellem dagtilbud og hjem? ⁴

EKSEMPLER

Forældreinvolvering og -samarbejde kan foregå på mange måder både med det enkelte barn eller hele børnegrupper og hvor de professionelle og forældrene er i spil på forskellige måder. Nedenstående er eksempler på, hvordan forældreinvolvering kan se ud.

EKSEMPLER PÅ FORÆLDREINVOLVERING FOR DAGTILBUD OG SKOLE

◆ Til den første samtale med forældrene fortæller de professionelle, hvordan de arbejder med forældreinvolvering og giver eksempler og inviterer til at forældrenes bidrag er betydningsfulde for deres barns læring. Derudover er det grundlaget for møder med forældrene at skabe rum for dialog og refleksion sammen.

◆ I forbindelse med at nye projekter startes op, tænkes der i, hvilke konkrete læringsopgaver forældrene kan varetage hjemme såsom spørgsmål, der kan undersøges hjemme, ideer til hvordan barnet kan støttes i at øve sig derhjemme og lignende. Til forældremøder inviteres forældrene til en dialog om, hvad børnene skal lære i deres projektarbejde, hvad de er optagede af og hvordan de professionelle vil starte projektarbejdet op. Forældrene kan fx inviteres til at prøve nogle af eksperimenterne, som deres børn arbejder med.

---

⁴ EVA: Organisering af et godt læringsmiljø - inspirationsmateriale, dialogkort: Dialog med forældre, 2017

EKSEMPLER PÅ FORÆLDREINVOLVERING I DAGTILBUD

◆ I et projekt arbejder børnene med, hvad de ”drømmer om”. Børnene taler om, at de godt kan tænke sig, at komme i svømmehallen. I stedet for at de professionelle arrangerer en tur i svømmehallen med det samme og sender information ud til forældrene om turen, træder de professionelle et skridt tilbage. De professionelle taler med børnene om, hvad man skal lære at kunne, inden man kommer i svømmehallen såsom; at gå en kilometer til og fra bussen til svømmehallen, at stoppe når de voksne siger stop og selv at tage sit tøj af og lægge det i en bunke. De professionelle formidler til forældrene, hvad det er børnene er i gang med at øve sig på og på hvilken måde forældrene kan støtte op om det. Det kan fx være at forældrene i stedet for at hente barnet på cykel vælger at gå for at øve barnet i at gå længere, eller at forældrene, inden barnet skal sove er opmærksomme på at øve med barnet i selv at tage sit tøj af, fordi det er noget barnet skal kunne for at komme i svømmehallen.

◆ I et projekt arbejder børnene med ”madmod”. Her sår de frø og holder øje med, hvordan de spirer, gror, blomstrer og at der kommer frugt og grønt, der kan høstes. De professionelle formidler til forældrene, hvad de er i gang med i projektet og giver fx børnene en tomat, en kartoffel eller en anden frugt eller grøntsag med hjem, som forældrene kan hjælpe med at tale om og udforske fx hvordan kartofflen smager kogt, most, eller stegt, hvordan den kan bruges til at lave farvetryk, til at kaste og trille med etc. Aktiviteterne med frugt og grøntsager derhjemme kan børnene og forældrene tage billeder af og tage med i dagtilbuddet.

EKSEMPLER PÅ FORÆLDREINVOLVERING I SKOLEN

◆ I ”Blæksprutteprojektet” ønsker de professionelle i en klasse at skabe et udvidet skole-hjem-samarbejde og at forældrene får et øget indblik i deres barns skolehverdag. Til et forældremøde fortæller de professionelle om projektet, hvor de gennemgår: formålet med projektet (fx udvidet skole-hjem-samarbejde), rammerne for projektet (fx er det frivilligt at deltage, at forældrene kommer med ind i klassen), hvad det kræver af forældrene (fx at I tager jer af alle i klassen, at I er positive, at I har lysten) og det vil vi gerne have hjælp til (fx bedre hjælp til hver elev, større mulighed for undervisningsdifferentiering, emneugerne, praktiske opgaver såsom kopiering).

De professionelle beder forældrene om at skrive sig på et ugeskema i forhold til bestemte timer i ugens løb. Herefter modtager forældrene et skema, hvor forældrene kan se hvornår de er på og de professionelle kan planlægge timen efter, at der f.eks. er 3 voksne i en bestemt time.

◆ I en klasse benytter de sig af metoden Flipped Learning, der betyder at de professionelle optager små læringsvideoer. Det kan fx være en video, hvor de fortæller om bøjning af navneord, hvordan man ganger eller forklarer et fysikforsøg. Denne læringsvideo ser barnet hjemme sammen med forældrene. I videoen forklarer de professionelle om emnet og slutter med at stille et spørgsmål, eller de forklarer en leg, som forældrene og barnet kan gå i dialog om og afprøve. I en video om navneord fortæller den professionelle fx om bøjning af navneord og slutter af med at spørge om barnet kan fortælle sine forældre fem navneord. Herefter skal forældrene og barnet hver finde tre genstande/navneord og bøje dem.

LITTERATUR OG LINKS

KL konference:

[Samarbejde med forældre om børns læring i dagtilbud og skole, april 2016](#)

EVA: [Forældresamarbejde om børns læring, 2016](#)

EVA: [Organisering af et godt læringsmiljø - inspirationsmateriale, dialogkort: Dialog med forældre, 2017](#)

ANDEN LITTERATUR OM FORÆLDRESAMARBEJDE:

[EVA's undersøgelse af skole-hjemsamarbejdet med forældre i udsatte positioner fra 2012](#)

[EVA's undersøgelse "Samarbejde mellem forældre og daginstitutioner" om hvordan forældresamarbejde organiseres i daginstitutioner](#)

KL: [En ny skole/ Få succes med forældresamarbejdet til gavn for børnene](#)

KL: [Godt på vej - Dagtilbuddets betydning](#)

KL: [Godt på vej - I samarbejde med forældrene](#)

Højholt, Charlotte (red.) "Forældresamarbejde - forskning i fællesskab". Dansk Psykologisk forlag, 2005

Højholt, Charlotte, m.fl.: "Børnefællesskaber - om de andre børns betydning: At arbejde med rummelighed og forældresamarbejde". Forlaget Børn og Unge, 2007

Kjær, Bjørg: "Basispladspædagogik og institutionskultur: Om god praksis i pædagogisk arbejde med børn i psykosociale vanskeligheder i Københavns Kommune", 2009

Larsen, Maja Røn (red.): "Forældresamarbejde og inklusion: Afdækning af et vidensfelt i bevægelse". København: Danmarks Pædagogiske Universitet 2014.

Nordahl, Thomas: "Hjem og skole. Hvordan skaber man et bedre samarbejde?". Hans Reitzels Forlag, 2008.

Smidt, Søren Laibach og Krogh, Suzanne: "Forældresamarbejde der virker". Forfatterne og Dansk Psykologisk Forlag, 1. udgave, 2015

FORÆLDRE- INVOLVERING 2017

Arbejdsgruppen:

Anne-Marie Andersen
Dorthe Schmidt Nielsen
Else Marie Kyster Nielsen
Gitte Schack Jepsen
Janni Kruse Olsen
Jette Høier Møller
Majbritt Nørgaard Wind
Birthe Gripping

Haderslev

Børn og Kulturservice
Gåskærgade 26-28
6100 Haderslev